

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 252/2024-25

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Petra Straku (sudca spravodajca) a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavných sťažnostiach sťažovateľky **RYG Investments s. r. o.**, Trstínska 11, Bratislava, zastúpenej CORVIN LEGAL s. r. o., Thurzova 6, Košice, proti uzneseniu Okresného súdu Nitra č. k. 20K/7/2023-385 zo 6. októbra 2023, uzneseniu Okresného súdu Nitra č. k. 23K/8/2023-182 zo 6. októbra 2023, Okresného súdu Nitra č. k. 28K/8/2023-193 zo 6. októbra 2023, Okresného súdu Nitra č. k. 31K/8/2023-192 zo 6. októbra 2023 a Okresného súdu Nitra č. k. 23K/11/2023-502 zo 14. novembra 2023 takto

r o z h o d o l :

Ústavné sťažnosti **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sťažovateľka sa ústavnými sťažnosťami doručenými ústavnému súdu 6. decembra 2023 a 22. januára 2024 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uzneseniami Okresného súdu Nitra (ďalej len „okresný súd“) označenými v záhlaví tohto uznesenia (ďalej len „napadnuté uznesenia“). Sťažovateľka navrhuje napadnuté uznesenia zrušiť a veci vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie. Zároveň žiada o priznanie trov právneho zastúpenia. Ústavný súd spojil ústavné sťažnosti sp. zn. Rvp 3029/2023, Rvp 3030/2023, Rvp 3031/2023 a sp. zn. Rvp 3032/2023 zo 6. decembra 2023 a ústavnú sťažnosť sp. zn. Rvp 190/2024 z 22. januára 2024 a ďalej budú vedené spoločne pod sp. zn. Rvp 3029/2023.

2. Z ústavných sťažností, napadnutých uznesení a príloh vyplýva nasledovný stav vecí:

I.1. Vo vzťahu k napadnutému uzneseniu č. k. 20K/7/2023-385 zo 6. októbra 2023:

3. Sťažovateľka podala návrh na vyhlásenie konkurzu na majetok dlžníka ACS teplo j.s.a., Družstevná 86, Solčany, v súlade s § 14 ods. 4 a § 24 ods. 2 zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze

a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o konkurze“), v ktorom v súlade s § 12 ods. 2 zákona o konkurze uviedla skutočnosti, z ktorých bolo možné predpokladať platobnú neschopnosť dlžníka, označila svoju pohľadávku 90 dní po lehote splatnosti a nad rámec zákonného normatívu označila ďalších 7 veriteľov dlžníka s pohľadávkou 90 dní po lehote splatnosti.

4. Sťažovateľka pohľadávku proti dlžníkovi doložila podľa § 12 ods. 2 písm. c) zákona o konkurze potvrdením audítorky o tom, že pohľadávku účtuje v účtovníctve v súlade s účtovnými predpismi, a vzhľadom na to, že išlo o pohľadávku nadobudnutú prevodom, aj potvrdením audítorky, že pohľadávka účtovaná v účtovníctve navrhovateľa má doložený dôvod vzniku.

5. Keďže návrh sťažovateľky sa týkal toho istého dlžníka ako návrh navrhovateľa Nahack s.r.o. a bol okresnému súdu doručený neskôr, bol návrh sťažovateľky pripojený ku skoršiemu návrhu vedenému pod sp. zn. 20K/7/2023.

6. Okresný súd uznesením č. k. 20K/7/2023-222 z 5. septembra 2023 vyzval sťažovateľku na odstránenie nedostatkov návrhu tak, že preukáže, že dlžník je solidárnym dlžníkom so spoločnosťou Arca Capital Slovakia, a.s. V odôvodnení poznamenal, že sťažovateľka nepreukázala pohľadávku proti dlžníkovi, pretože z obsahu potvrdenia audítorky nevyplýva, z akých skutočností odvodila solidárny záväzok dlžníka a spoločnosti Arca Capital Slovakia, a.s.

7. Sťažovateľka podaním z 21. septembra 2023 svoj návrh v zmysle výzvy doplnila, pričom spochybnila oprávnenie súdu vykonať v štádiu pred začatím konkurzného konania materiálny prieskum pohľadávky.

8. Okresný súd následne vydal napadnuté uznesenie, ktorým odmietol návrh, vychádzajúc z toho, že sťažovateľka nepreukázala existenciu pohľadávky, pretože doplnenie návrhu neobjasnilo vyčítané nedostatky. K namietanému excesu z prieskumného oprávnenia okresný súd odkázal na rozhodnutie Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 25CoKr/9/2014 z 12. októbra 2015 publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky (ďalej len „zbierka stanovísk“) pod č. 34/2016. Poukázal aj na doktrinálny výklad v komentári k zákonu o konkurze, kde prof. Ďurica uviedol, že v štádiu konania po podaní návrhu na vyhlásenie konkurzu a pred začatím konkurzného konania musí skúmať aktívnu vecnú legitimitáciu navrhovateľa.

I.2. Vo vzťahu k napadnutému uzneseniu č. k. 23K/8/2023-182 zo 6. októbra 2023:

9. Sťažovateľka podala návrh na majetok dlžníka Arca Automotive Holding, j.s.a., Družstevná 86, Solčany, v súlade s § 14 ods. 4 a § 24 ods. 2 zákona o konkurze, v ktorom v súlade s § 12 ods. 2 zákona o konkurze uviedla skutočnosti, z ktorých bolo možné predpokladať platobnú neschopnosť dlžníka, označila svoju pohľadávku 90 dní po lehote splatnosti a nad rámec zákonného normatívu označila ďalších 7 veriteľov dlžníka s pohľadávkou 90 dní po lehote splatnosti.

10. Sťažovateľka pohľadávku proti dlžníkovi doložila podľa § 12 ods. 2 písm. c) zákona o konkurze potvrdením audítorky o tom, že pohľadávku účtuje v účtovníctve v súlade s účtovnými predpismi, a vzhľadom na to, že išlo o pohľadávku nadobudnutú prevodom, aj potvrdením audítorky, že pohľadávka účtovaná v účtovníctve navrhovateľa má doložený dôvod vzniku.

11. Okresný súd uznesením č. k. 23K/8/2023-92 zo 7. septembra 2023 vyzval sťažovateľku na odstránenie nedostatkov návrhu tak, že preukáže, že dlžník je solidárnym dlžníkom so spoločnosťou Arca Capital Slovakia, a.s. V odôvodnení poznamenal, že sťažovateľka nepreukázala pohľadávku proti dlžníkovi, pretože z obsahu potvrdenia audítorky nevyplýva, z akých skutočností odvodila solidárny záväzok dlžníka a spoločnosti Arca Capital Slovakia, a.s.

12. Sťažovateľka podaním z 21. septembra 2023 svoj návrh v zmysle výzvy doplnila, pričom spochybnila oprávnenie súdu vykonať v štádiu pred začatím konkurzného konania materiálny prieskum pohľadávky.

13. Okresný súd následne vydal napadnuté uznesenie, ktorým odmietol návrh z rovnakých dôvodov, ako je uvedené v bode 8 tohto uznesenia.

I.3. Vo vzťahu k napadnutému uzneseniu č. k. 28K/8/2023-193 zo 6. októbra 2023:

14. Sťažovateľka podala návrh na majetok dlžníka TeHo Bardejov, s.r.o., Staré Grunty 7A, Bratislava, v súlade s § 14 ods. 4 a § 24 ods. 2 zákona o konkurze, v ktorom v súlade s § 12 ods. 2 zákona o konkurze uviedla skutočnosti, z ktorých bolo možné predpokladať platobnú neschopnosť dlžníka, označila svoju pohľadávku 90 dní po lehote splatnosti a nad rámec zákonného normatívu označila ďalších 8 veriteľov dlžníka s pohľadávkou 90 dní po lehote splatnosti.

15. Sťažovateľka pohľadávku proti dlžníkovi doložila podľa § 12 ods. 2 písm. c) zákona o konkurze potvrdením audítorky o tom, že pohľadávku účtuje v účtovníctve v súlade s účtovnými predpismi, a vzhľadom na to, že išlo o pohľadávku nadobudnutú prevodom, aj potvrdením audítorky, že pohľadávka účtovaná v účtovníctve navrhovateľa má doložený dôvod vzniku.

16. Okresný súd uznesením č. k. 28K/8/2023-77 zo 7. septembra 2023 vyzval sťažovateľku na odstránenie nedostatkov návrhu tak, že preukáže, že dlžník je solidárnym dlžníkom so spoločnosťou Arca Capital Slovakia, a.s. V odôvodnení poznamenal, že sťažovateľka nepreukázala pohľadávku proti dlžníkovi, pretože z obsahu potvrdenia audítorky nevyplýva, z akých skutočností odvodila solidárny záväzok dlžníka a spoločnosti Arca Capital Slovakia, a.s.

17. Sťažovateľka podaním z 21. septembra 2023 svoj návrh v zmysle výzvy doplnila, pričom spochybnila oprávnenie súdu vykonať v štádiu pred začatím konkurzného konania materiálny prieskum pohľadávky.

18. Okresný súd následne vydal napadnuté uznesenie, ktorým odmietol návrh z rovnakých dôvodov, ako je uvedené v bode 8 tohto uznesenia.

I.4. Vo vzťahu k napadnutému uzneseniu č. k. 31K/8/2023-192 zo 6. októbra 2023:

19. Sťažovateľka podala návrh na majetok dlžníka TeHo Topoľčany, s.r.o., Staré Grunty 7A, Bratislava, v súlade s § 14 ods. 4 a § 24 ods. 2 zákona o konkurze, v ktorom v súlade s § 12 ods. 2 zákona o konkurze uviedla skutočnosti, z ktorých bolo možné predpokladať platobnú neschopnosť dlžníka, označila svoju pohľadávku 90 dní po lehote splatnosti a nad rámec zákonného normatívu označila ďalších 10 veriteľov dlžníka s pohľadávkou 90 dní po lehote splatnosti.

20. Sťažovateľka pohľadávku proti dlžníkovi doložila podľa § 12 ods. 2 písm. c) zákona o konkurze potvrdením audítorky o tom, že pohľadávku účtuje v účtovníctve v súlade s účtovnými predpismi,

a vzhľadom na to, že išlo o pohľadávku nadobudnutú prevodom, aj potvrdením audítorky, že pohľadávka účtovaná v účtovníctve navrhovateľa má doložený dôvod vzniku.

21. Okresný súd uznesením č. k. 31K/8/2023-77 zo 7. septembra 2023 vyzval sťažovateľku na odstránenie nedostatkov návrhu tak, že preukáže, že dlžník je solidárnym dlžníkom so spoločnosťou Arca Capital Slovakia, a.s. V odôvodnení poznamenal, že sťažovateľka nepreukázala pohľadávku proti dlžníkovi, pretože z obsahu potvrdenia audítorky nevyplýva, z akých skutočností odvodila solidárny záväzok dlžníka a spoločnosti Arca Capital Slovakia, a.s.

22. Sťažovateľka podaním z 21. septembra 2023 svoj návrh v zmysle výzvy doplnila, pričom spochybnila oprávnenie súdu vykonať v štádiu pred začatím konkurzného konania materiálny prieskum pohľadávky.

23. Okresný súd následne vydal napadnuté uznesenie, ktorým odmietol návrh z rovnakých dôvodov, ako je uvedené v bode 8 tohto uznesenia.

I.5. Vo vzťahu k napadnutému uzneseniu č. k. 23K/11/2023-502 zo 14. novembra 2023:

24. Sťažovateľka podala návrh na majetok dlžníka Manuvia, a.s., Plynárenská 7A, Bratislava, v súlade s § 14 ods. 4 a § 24 ods. 2 zákona o konkurze, v ktorom v súlade s § 12 ods. 2 zákona o konkurze uviedla skutočnosti, z ktorých bolo možné predpokladať platobnú neschopnosť dlžníka, označila svoju pohľadávku 90 dní po lehote splatnosti a nad rámec zákonného normatívu označila ďalších 2 veriteľov dlžníka s pohľadávkou 90 dní po lehote splatnosti.

25. Sťažovateľka pohľadávku proti dlžníkovi doložila podľa § 12 ods. 2 písm. c) zákona o konkurze potvrdením audítorky o tom, že pohľadávku účtuje v účtovníctve v súlade s účtovnými predpismi, a vzhľadom na to, že išlo o pohľadávku nadobudnutú prevodom, aj potvrdením audítorky, že pohľadávka účtovaná v účtovníctve navrhovateľa má doložený dôvod vzniku.

26. Okresný súd uznesením č. k. 34K/11/2023-478 z 18. októbra 2023 vyzval sťažovateľku na odstránenie nedostatkov návrhu tak, že preukáže, že dlžník je solidárnym dlžníkom so spoločnosťou Arca Investments, a.s. V odôvodnení poznamenal, že sťažovateľka nepreukázala pohľadávku proti dlžníkovi, pretože z obsahu potvrdenia audítorky nevyplýva, z akých skutočností odvodila solidárny záväzok dlžníka a spoločnosti Arca Investments, a.s.

27. Sťažovateľka podaním z 21. novembra 2023 svoj návrh v zmysle výzvy doplnila, pričom spochybnila oprávnenie súdu vykonať v štádiu pred začatím konkurzného konania materiálny prieskum pohľadávky.

28. Okresný súd následne vydal napadnuté uznesenie, ktorým odmietol návrh z rovnakých dôvodov, ako je uvedené v bode 8 tohto uznesenia.

II.

29. Sťažovateľka je presvedčená, že okresný súd svojvoľným postupom vyznačujúcim sa prekročením prieskumných oprávnení vyplývajúcich zo zákona o konkurze a Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) preskúmal existenciu hmotnoprávneho vzťahu medzi sťažovateľkou a dlžníkom, a to v štádiu konania, keď bol oprávnený preskúmať len splnenie (formálnych) náležitostí návrhu na vyhlásenie konkurzu. Uvedeným spôsobom tak porušil jej označené práva.

30. K záveru o odmietnutí poskytnutia súdnej ochrany okresný súd podľa názoru sťažovateľky dospel vykonaním nežiaducej nadpráce, prekročením právomoci, supľujúc pritom aktivitu dlžníka. Týmto spôsobom narušil prvky kontradiktórneho procesu a rovnosti strán. Svojou rozhodovacou činnosťou vybočil z rámca rozhodovacej činnosti všeobecných súdov a ústavného súdu týkajúcej sa oprávnenia konkurzného súdu skúmať existenciu hmotnoprávneho vzťahu medzi dlžníkom a veriteľom v štádiu pred rozhodnutím o začatí konkurzného konania.

31. Sťažovateľka argumentovala, že zákon o konkurze ustanovuje taxatívny výpočet listín, ktorými je možné dokladovať pohľadávku na účely podania návrhu na vyhlásenie konkurzu. Na zdokladovanie svojej pohľadávky sťažovateľka predložila potvrdenie audítorky, ktoré z hľadiska obsahu spĺňalo požiadavky podľa § 12 ods. 2 písm. c) zákona o konkurze, ktoré však okresný súd nepovažoval za postačujúce. Z neho malo vyplývať aj to, ako audítorka k týmto záverom dospela. Audítorka však nemá oprávnenie konštatovať, či právo medzi veriteľom a dlžníkom je alebo nie je, neposudzuje existenciu hmotnoprávneho vzťahu. Táto úloha je zverená súdu. Okresný súd teda vyžadoval od sťažovateľky podklady, ktoré ani nie je možné zabezpečiť.

32. Postup súdu pri podaní návrhu na vyhlásenie konkurzu je podľa názoru sťažovateľky špecifický a rozsah prieskumnej právomoci konkurzného súdu sa mení v závislosti od štádia konania. Účelom prvého štádia konania je formálny prieskum návrhu, ktorý predpokladá preskúmanie návrhu z hľadiska splnenia náležitostí podľa § 12 zákona o konkurze. To výslovne vyplýva z § 14 ods. 1 zákona o konkurze, ktorý predpokladá, že súd začne konkurzné konanie, ak považuje za preukázané, že návrh spĺňa predpísané náležitosti. Formálny prieskum návrhu ako účel prvého štádia konania (do rozhodovania o začatí konkurzného konania) konštatoval aj ústavný súd v rozhodnutí sp. zn. I. ÚS 269/2023 z 3. mája 2023 a k obdobnému záveru dospel aj v uznesení sp. zn. III. ÚS 495/2012 z 23. októbra 2012.

33. Okresný súd poukázal na uznesenie krajského súdu sp. zn. 25CoKR/9/2014 z 12. októbra 2015, v ktorom krajský súd dospel k záveru, že osobitná právna úprava začatia konkurzného konania nebráni tomu, aby konkurzný súd preskúmal formálnu a materiálnu správnosť listín priložených k návrhu. Okresný súd však opomenul zohľadniť skutkové okolnosti predchádzajúce rozhodnutiu krajského súdu, na ktorých založil svoje právne závery. V tomto prípade totiž konkurzný súd k posudzovaniu aktívnej vecnej legitímácie pristúpil až následne v rámci už začatého konkurzného konania. Neskôr po začatí konkurzného konania súd z dôvodu nedostatku aktívnej vecnej legitímácie návrh zamietol.

34. Sťažovateľka poukazuje na rozhodnutie Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 3CoKR/15/2020, z ktorého vyplýva, že v zmysle § 14 ods. 1 zákona o konkurze je súd do vydania uznesenia o začatí konania oprávnený skúmať iba splnenie formálnych náležitostí návrhu v zmysle § 12 ods. 2 písm. a) až e) zákona o konkurze a skúmanie aktívnej legitímácie veriteľa (navrhovateľa), ktoré zákon o konkurze limituje iba na prípad platobnej neschopnosti dlžníka, je vecou až ďalšieho procesného postupu súdu po začatí konkurzného konania za predpokladu, že dlžník túto skutočnosť namietne.

35. Okresný súd z vlastnej vôle označil pohľadávku sťažovateľky za spornú, hoci je zrejmé, že s prihliadnutím na § 19 ods. 1 písm. a) zákona o konkurze je to práve dlžník, ktorého úlohou je spornosť pohľadávky osvedčovať. Aj uvedeným spôsobom okresný súd neprimerane zasiahol do kontradiktórnosti civilného procesu a supľoval činnosť dlžníka na úkor sťažovateľky.

36. Hoci ústavný súd už odmietol ústavné sťažnosti proti uzneseniu o odmietnutí návrhu z dôvodu neprípustnosti pre možnosť podania nového návrhu, sťažovateľka poukazuje na aktuálne rozhodnutie ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 53/2023 z 9. mája 2023, ktorým k prieskumu uznesenia o odmietnutí návrhu pristúpil. Sťažovateľka považuje odôvodnenia napadnutých uznesení za arbitrárne.

III.

37. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutými uzneseniami okresného súdu.

38. Ústavný súd vo vzťahu k čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru už judikoval, že formuláciou uvedenou v čl. 46 ods. 1 ústavy ústavodarca v základnom právnom predpise Slovenskej republiky vyjadril zhodu zámerov vo sfére práva na súdnu ochranu s právnym režimom súdnej ochrany podľa dohovoru (II. ÚS 71/97). Z uvedeného dôvodu preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (IV. ÚS 195/07) a ich prípadné porušenie možno preskúmať spoločne.

39. Ústavný súd zásadne nie je oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie práva s ústavou najmä z toho hľadiska, či závery všeobecných súdov vyjadrené v napadnutom rozhodnutí sú dostatočne odôvodnené. Ústavný súd preskúmava len to, či zákony neboli vyložené spôsobom, ktorý je svojvoľný (arbitrárny) alebo ústavne neudržateľný pre zjavné pochybenia alebo omyly v posudzovaní obsahu takýchto právnych úprav (II. ÚS 348/08). Ústavný súd za protiústavné považuje tie rozhodnutia, odôvodnenie ktorých je úplne odchylné od veci samej alebo extrémne nelogické so zreteľom na preukázané skutkové a právne skutočnosti (I. ÚS 301/06). Rovnako o takýto stav ide aj vtedy, ak závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, by zásadne popreli účel a význam zákonného predpisu (I. ÚS 88/07).

40. Nemožno súhlasiť s námietkou, že by okresný súd rozhodol v rozpore s judikatúrou. Závery z rozhodnutí ústavného súdu, na ktoré sťažovateľka poukazuje a z ktorých vyvodzuje prípustnosť materiálneho prieskumu pohľadávok až po začatí konkurzného konania, nemožno pre skutkovú a právnu odlišnosť aplikovať. Uznesením sp. zn. I. ÚS 269/2023 bola ako oneskorene podaná odmietnutá ústavná sťažnosť proti uzneseniu o vyhlásení konkurzu, proti ktorému bola namietaná nemožnosť podať opravný prostriedok pre jeho nedoručenie. V rozhodnutí sp. zn. III. ÚS 495/2012 bolo predmetom prieskumu uznesenie o odmietnutí návrhu pre nevyzvanie dlžníka na zaplatenie pohľadávky pred jeho podaním. Zo záveru ústavného súdu z rozhodnutia sp. zn. II. ÚS 300/2014, že súd musí aj po začatí konkurzného konania návrh zamietnuť, ak navrhovateľ neosvedčil pohľadávku proti dlžníkovi, nevyplýva, že je povinný skúmať vecnú legitimitáciu výlučne v určitom štádiu konania. Podstatou bolo, do akého rozhodnutia má vyústiť zistenie súdu po začatí konkurzného konania, že navrhovateľ nie je veriteľom dlžníka, aj keby pohľadávky iných veriteľov neboli sporné.

41. Z rozhodnutia Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 3CoKr/15/2020 sťažovateľka izolovane cituje len tú časť, podľa ktorej v štádiu konania do začatia konkurzného konania súd môže skúmať iba

splnenie formálnych náležitostí návrhu. V tejto veci bolo dôvodom vyhlásenia konkurzu, že dlžník zmeškal zákonnú lehotu na osvedčenie platobnej schopnosti a ústavný súd uznesením sp. zn. II. ÚS 383/2020 odmietol ako zjavne neopodstatnenú ústavnú sťažnosť proti tomuto rozhodnutiu krajského súdu, proti ktorému dlžník namietal nedostatok vysporiadania sa s odvolacími námietkami. Sťažovateľka pri interpretácii záverov judikátu v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky R 34/2016 poukazuje na to, že krajský súd potvrdil uznesenie o zamietnutí návrhu pre nedostatok legitimácie vydané až po začatí konkurzného konania. Z toho vyvodzuje, že tam uvedené právne závery o posudzovaní materiálnej správnosti príloh návrhu nemohol okresný súd aplikovať už v skoršom štádiu konania. S tým nemožno súhlasiť. Hoci krajský súd preskúmal rozhodnutie vydané až po začatí konkurzného konania, konštatoval, že okresnému súdu nič nebráni posúdiť listiny pripojené k návrhu aj z hľadiska ich materiálnej správnosti.

42. Skutkovo, aj právne totožná vec sťažovateľky bola už predmetom prieskumu ústavným súdom, ktorý uzneseniami sp. zn. IV. ÚS 662/2023 a sp. zn. IV. ÚS 96/2024 odmietol ako zjavne neopodstatnené ústavné sťažnosti sťažovateľky proti totožne odôvodneným uzneseniam o odmietnutí návrhu. Ústavný súd vyhodnotil ako ústavne udržateľný postup okresného súdu, keď pred rozhodnutím o začatí konkurzného konania posúdil existenciu sťažovateľkou tvrdenej pohľadávky a materiálnu správnosť potvrdenia audítorky napriek tomu, že pre toto štádium konkurzného konania je charakteristický väčší formalizmus než pre ďalšie štádia. Od týchto skorších záverov ústavného súdu nie je dôvod sa odchýliť.

43. *„Posudzovanie náležitostí návrhu na vyhlásenie konkurzu sa spája s overením predpokladov na začatie konkurzného konania. Podstatným je i to, či návrh podal veriteľ. Nemožno tak dospieť k záveru, že pred začatím konkurzného konania by bolo nepripustným prekročením právomoci súdu skúmať, či z návrhu a priložených listín svedčí navrhovateľovi postavenie veriteľa dlžníka. Súd by mal posudzovať, či je veriteľský návrh na vyhlásenie konkurzu dostatočným podkladom pre začatie konkurzného konania, čomu zodpovedá povinnosť osvedčenia postavenia veriteľa v návrhu. Inak by bolo možné začať konkurzné konanie na návrh osoby, ktorej pohľadávku na základe vlastnej, nezdôvodnenej právnej úvahy potvrdí audítor. Listiny dokladujúcu pohľadávku sú obsahovou náležitosťou návrhu. Tým sa má zabrániť šikanóznym návrhom návrhu na vyhlásenie konkurzu. Rozhodovacia prax, že do začatia konkurzného konania sa činnosť súdu redukuje na posudzovanie formálnych náležitostí návrhu, reflektuje krátku lehotu na rozhodnutie podľa § 14 ods. 1 zákona o konkurze. Hoci táto lehota zväčša neumožňuje skúmať materiálnu správnosť listín, nie je dôvod vylúčiť posúdenie materiálnej správnosti listín ešte pred rozhodnutím o začatí konkurzného konania.“* (III. ÚS 3/2024 z 10. apríla 2024).

44. Nemožno súhlasiť s argumentáciou, že súd bez opory v zákone skúmal vecnú legitimáciu, hoci podľa CSP nie je procesnou podmienkou konania. Keďže CSP nestanovuje subjekty oprávnené podať žalobu, je skúmanie vecnej legitimácie súčasťou hmotnoprávneho prieskumu žalobou uplatnenej pohľadávky. Zákon o konkurze výslovne stanovuje subjekty oprávnené podať návrh. Preto posudzovanie, či návrh podala oprávnená osoba, hoc pred začatím konkurzného konania, nie je bez opory v zákone. S prihliadnutím na závažnejšie dôsledky začatia konkurzného konania než dôsledky začatia civilného sporu nemožno na štádia prieskumu a dôsledky nedostatku vecnej legitimácie v civilnom a konkurznom spore nazerať totožne. V súvislosti s cieľom podania návrhu, ktorým je vyhlásenie konkurzu, je v konečnom dôsledku pri veriteľskom návrhu bez významu,

či tento bude pre nedostatok legitímácie odmietnutý pred začatím konkurzného konania, či zamietnutý pred vyhlásením konkurzu.

45. „... okresný súd postupoval v konaní o návrhu sťažovateľa na vyhlásenie konkurzu v súlade s príslušnými predpismi upravujúcimi konanie o tomto návrhu, predovšetkým v súlade s príslušnými ustanoveniami zákona o konkurze a vyhláškou č. 665/2005. Z konštantnej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že postup a rozhodnutie všeobecného súdu, ktoré vychádzajú z aplikácie konkrétnej procesnoprávnej úpravy, v zásade nemožno hodnotiť ako porušovanie základných práv a slobôd (I. ÚS 8/96, I. ÚS 6/97). Vzhľadom na uvedené, ak okresný súd pre neodstránenie nedostatkov podania (návrhu na vyhlásenie konkurzu) návrh odmietol v súlade s § 14 ods. 1 zákona o konkurze, k porušeniu základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie v konaní o návrhu na vyhlásenie konkurzu dôjsť nemohlo.“ (uznesenie II. ÚS 199/2017 zo 16. marca 2017.)

46. Skúmanie vecnej legitímácie subjektov pred rozhodnutím o začatí konkurzného konania nemožno chápať ako porušenie princípu rovnosti účastníkov, najmä ak je z návrhu a príloh zjavné, že bol podaný neoprávnenou osobou. Ak môže návrh podať len veriteľ, tak okresný súd nevyložil aplikované ustanovenia zákona o konkurze v rozpore s ich účelom a zmyslom, keď pred začatím konkurzného konania skúmal, či veriteľský návrh podala oprávnená osoba. To vo veci sťažovateľky viedlo k prieskumu správnosti potvrdenia audítorky, ktoré vychádzalo len z právnej úvahy o solidárnej zodpovednosti dlžníka za záväzok inej osoby.

47. Skutočnosť, že sťažovateľka sa nestotožňuje s právnym názorom okresného súdu, ešte sama osebe nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť jeho právny názor svojím vlastným. Podľa názoru ústavného súdu realizovaná interpretácia dotknutých právnych predpisov okresným súdom nevykazuje znaky arbitrárnosti. Okresný súd v posudzovaných veciach použil relevantné právne normy a vyložil ich ústavne akceptovateľným spôsobom, a preto napadnuté rozhodnutie neporušuje označené základné práva sťažovateľky. Vzhľadom na to ústavný súd dospel k záveru, že predmetná sťažnosť je zjavne neopodstatnená, a preto ju odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 6. mája 2024

Robert Šorl
predseda senátu